

Öneri, Cilt 5, Yıl 9, Sayı 19, Ocak 2003

ENSTİTÜ ADINA SAHİBİ : Prof.Dr. Şadi Can SARUHAN (Enstitü Müdürü)

YAYIN KURULU :

Enstitü Müdür Yardımcıları

Prof.Dr. Şahamet BÜLBÜL (Müdür Yrd.)

Doç.Dr. Cemal İBİŞ (Müdür Yrd.)

Anabilim Dalı Başkanları

Prof.Dr. Mücteba İLGÜREL

Prof.Dr. Müjdat ŞAKAR

Prof.Dr. Tuncay KOCAMAZ

Prof.Dr. Cengiz OKMAN

Prof.Dr. Emin ARTUK

Prof.Dr. Rona TURANLI

Prof.Dr. Ömer Faruk BATİREL

Prof.Dr. Celal ERBAY

Prof.Dr. Mustafa UZUN

Prof.Dr. Filiz Balta PELTEKOĞLU

SBE ile Koordineli Çalışan Enstitülerin Müdürleri

Prof.Dr. İlhan ULUDAĞ

Prof.Dr. Nurten GÜNAL

Prof.Dr. Feryal İREZ

Prof.Dr. Acar SEVİM

Prof.Dr. Osman ALTUĞ

Prof.Dr. Haluk SÜMER

Prof.Dr. Jale CİVELEK

Prof.Dr. Cevdet YAVUZ

Prof.Dr. Nazım ENGİN

Prof.Dr. Şahamet BÜLBÜL

Prof.Dr. Bekir KARLIĞA

Prof.Dr. Yasemin İNCEOĞLU

Prof.Dr. Nurçay TÜRKOĞLU

Prof.Dr. Muzaffer DARTAN

Prof.Dr. Ayla OKTAY

Prof.Dr. Emine GÜRSOY NASKALI

DANIŞMA KURULU:

Prof.Dr. Hayri ÜLGEN (İstanbul Üniversitesi, İşletme Fak. Dekanı)

Prof.Dr. Erol EREN (Doğuş Üniversitesi, İİBF Dekanı)

Prof.Dr. Tamer KOÇEL (Kültür Üniversitesi, İİBF Dekanı)

Prof.Dr. İsmail EFİL (Uludağ Üniversitesi, İİBF Dekanı)

Prof.Dr. Taner BERKSOY (Bilgi Üniversitesi, İİBF Dekanı)

EDİTÖR : Prof.Dr. Uğur YOZGAT (uguryozgat@marmara.edu.tr)

YAYINA HAZIRLAYANLAR : Prof.Dr. Uğur YOZGAT
Arş.Grv. Esra DİNÇ, Arş.Grv. Hande GÜRSOY

BASIM YERİ : Golden Print Ofset Basım & Yayın Hizmetleri

İLETİŞİM BİLGİLERİ

ADRES : Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ressam Namık İsmail Sok. No:1 34290 Bahçelievler - İSTANBUL

TEL : (212) 506 47 12/13 - 506 47 24

FAX : (212) 506 88 61

WEB : <http://sbe.marmara.edu.tr>

Hakemli "ÖNERİ" Dergisi; Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hakemli Akademik yayınıdır. Altı ayda bir yayınlanır. Dergide yayınlanan makalelerdeki görüşler yazarlarına aittir. Yayın Kurulu tarafından benimsendiği anlamına gelmez. Yayınlanması uygun bulunmayan yazılar geri verilmez. Yayın Kurulu, yazının özüne dokunmaksızın gerekli yazım ve cümle değişiklikleri yapma hakkını saklı tutar. Dergiden yapılan alıntılarda kaynak göstermek mecburidir.

MAKALELERİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE EMEĞİ GEÇEN DEĞERLİ HAKEMLERİMİZ

Yalçın	ACAR	Uludağ Üniversitesi	Salih	DURER	Yıldız Teknik Üniversitesi	Suat	ÖKSÜZ	Ege Üniversitesi
Erhan	ADAL	Ege Üniversitesi	Lale	DURUIZ	Bilgi Üniversitesi	Gönel	ONCE	Dokuz Eylül Üniversitesi
Zeki	ADAL	İstanbul Üniversitesi	İ. Hakkı	DÜĞER	Dumlupınar Üniversitesi	Semra	ONCU	Celal Bayar Üniversitesi
Uğur Selçuk	AKALIN	Marmara Üniversitesi	İsmail	EFİL	Uludağ Üniversitesi	Acar	ÖRNEK	İstanbul Üniversitesi
Güner	AKALIN	Hacettepe Üniversitesi	Nazım	EKREN	Marmara Üniversitesi	Korel G	ÖYMEN	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Ali	AKDEMİR	Kocaeli Üniversitesi	Nazım	ENGİN	Marmara Üniversitesi	İnan	ÖZALP	Anadolu Üniversitesi
Sükrü	AKDOĞAN	Erciyes Üniversitesi	Aysel	ERCIŞ	Atatürk Üniversitesi	Mahmut	ÖZDEMİR	Kırıkkale Üniversitesi
H. Besim	AKIN	Marmara Üniversitesi	İnci	ERDEM ARTAN	Marmara Üniversitesi	Şükrü	ÖZEN	Başkent Üniversitesi
Özdemir	AKMUT	Ankara Üniversitesi	Deniz	ERDEN	Boğaziçi Üniversitesi	Mehmet	ÖZER	Marmara Üniversitesi
Ekmek	AKSOY	Hacettepe Üniversitesi	Oral	ERDOĞAN	Bilgi Üniversitesi	Mina	ÖZEVREN	Marmara Üniversitesi
A.Şinasi	AKSOY	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	İlhan	ERDOĞAN	İstanbul Üniversitesi	Taylan	ÖZŞEN	Mersin Üniversitesi
Ahmet	AKSOY	Selçuk Üniversitesi	Muammer	ERDOĞAN	Atatürk Üniversitesi	Ali	ÖZTEKİN	Akdeniz Üniversitesi
Müfit	AKYÜZ	Marmara Üniversitesi	Cevdet	ERDOST	Hacettepe Üniversitesi	Mahmut	PAKSOY	İstanbul Üniversitesi
Mehmet C.	ALDEMİR	Dokuz Eylül Üniversitesi	Tunç	EREM	Marmara Üniversitesi	Ali Bülent	PAMUKÇU	Marmara Üniversitesi
Nuray	ALTUĞ	Marmara Üniversitesi	Erol	EREN	Doğuş Üniversitesi	İşıl	PEKDEMİR	İstanbul Üniversitesi
Osman	ALTUĞ	Marmara Üniversitesi	Esin	ERGIN	İstanbul Üniversitesi	Recep	PEKDEMİR	İstanbul Üniversitesi
Doğan	ALTUNER	Yeditepe Üniversitesi	İbrahim	EROL	Celal Bayar Üniversitesi	Gütekin	RODOPLU	Kocaeli Üniversitesi
İbrahim	ANIL	Marmara Üniversitesi	İhsan	ERSAN	İstanbul Üniversitesi	Zeyyat	SABUNCUOĞLU	Uludağ Üniversitesi
Sudi	APAK	Trakya Üniversitesi	Ayla	ERSOY	Marmara Üniversitesi	A. Selami	SARGUT	Başkent Üniversitesi
Tamer	ARPAÇI	Gazi Üniversitesi	Sacit	ERTAŞ	Uludağ Üniversitesi	Şadi Can	SARUHAN	Marmara Üniversitesi
Sinan	ARTAN	Marmara Üniversitesi	M.Ömin	ERTÜRK	Erciyes Üniversitesi	Fulya	SARVAN	Akdeniz Üniversitesi
Çelik	ARUOBA	Ankara Üniversitesi	Halil	ERTÜRK	Uludağ Üniversitesi	Kemali	SAYBAŞLI	Yıldız Teknik Üniversitesi
Nurdağ	ARSLAN	Marmara Üniversitesi	Bilal	ERYILMAZ	Sakarya Üniversitesi	Hikmet	SEÇİM	Akdeniz Üniversitesi
Salih Sabri	ASTARLIOĞLU	Uludağ Üniversitesi	Murat	FERMAN	İşık Üniversitesi	Bektaş	SEVAL	İstanbul Üniversitesi
Nezai	AŞIK	Dokuz Eylül Üniversitesi	Güneş	GENÇYILMAZ	Kültür Üniversitesi	Halil	SEYİDOĞLU	Doğuş Üniversitesi
Hasan Rıza	AŞIKOĞLU	Afyon Üniversitesi	Güliz	GER	Dokuz Eylül Üniversitesi	Zeki	SEZER	Dicle Üniversitesi
İnal Cem	AŞKUN	Anadolu Üniversitesi	Semra	GERMANER	Mimar Sinan Üniversitesi	Selime	SEZGİN	İstanbul Teknik Üniversitesi
Beyhan	ATAÇ	Anadolu Üniversitesi	Ramazan	GEYLAN	Anadolu Üniversitesi	Muhan	SOYSAL	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
İbrahim	ATALAY	Dokuz Eylül Üniversitesi	Deniz	GÖKÇE	Boğaziçi Üniversitesi	İsmail Hakkı	SÖNMEZ	Erciyes Üniversitesi
Mansur	ATALAY	Erciyes Üniversitesi	Gürbüz	GÖKÇEN	Marmara Üniversitesi	Halim	SÖZBİLİR	Afyon Üniversitesi
Göksel	ATAMAN	Marmara Üniversitesi	Selami	GÖZENÇ	İstanbul Üniversitesi	Metin	SOZEN	İstanbul Teknik Üniversitesi
Ümit	ATAMAN	Marmara Üniversitesi	Uğur	GÜLLÜLÜ	Atatürk Üniversitesi	Mehmet	SÜMER	Yıldız Teknik Üniversitesi
Nurhan	AYDIN	Anadolu Üniversitesi	Şelkati	GÜLTEN	Atatürk Üniversitesi	Fevzi	SÜRMELİ	Anadolu Üniversitesi
Ramiz	AYDIN	Marmara Üniversitesi	Şevkinaz	GÜMÜŞOĞLU	Dokuz Eylül Üniversitesi	Fevzi	ŞAHLANAN	İstanbul Üniversitesi
A. Kürşat	AYDOĞAN	Bilkent Üniversitesi	Ayşe	GÜNER	Marmara Üniversitesi	Hünel	ŞENCAN	İstanbul Üniversitesi
Doğan Yaşar	AYHAN	Hacettepe Üniversitesi	Sahavet	GÜRDAL	Marmara Üniversitesi	Ümit	SENESEN	İstanbul Teknik Üniversitesi
Burhan	AYKOC	Gazi Üniversitesi	Yaşar	GÜRGEN	Çukurova Üniversitesi	Şerif	ŞİMŞEK	Selçuk Üniversitesi
Semra	AYTUĞ	Dokuz Eylül Üniversitesi	Necmi	GÜRSAKAL	Uludağ Üniversitesi	Hülya	TALU	İstanbul Üniversitesi
Ömür	BABAĞOĞLU	Kocaeli Üniversitesi	Cudi Tuncer	GÜRSOY	Doğuş Üniversitesi	Tuna	TANER	Celal Bayar Üniversitesi
Semsettin	BAGIRKAN	Marmara Üniversitesi	Rüstem	HACIRÜSTEMOĞLU	Galatasaray Üniversitesi	Aysıt	TANSEL	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Atilla	BAGRIÇIK	Marmara Üniversitesi	Nevin	HADDAD	Gazi Üniversitesi	Necati	TAŞKIRAN	Dokuz Eylül Üniversitesi
Koray	BAŞOL	Dokuz Eylül Üniversitesi	Felhi	HEPER	Anadolu Üniversitesi	Rezzan	TATLIDIL	Ege Üniversitesi
Ömer Faruk	BATIREL	Marmara Üniversitesi	Bülent	HİMMETOĞLU	Boğaziçi Üniversitesi	Ömer Baybars	TEK	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doğan	BAYAR	Anadolu Üniversitesi	A. Coşkun	İÇÖZ	Gazi Üniversitesi	Erdal	TEKARSLAN	İstanbul Üniversitesi
Salim	BEKÇIOĞLU	Adnan Menderes Üniversitesi	Zeynep	İNANKUR	Mimar Sinan Üniversitesi	Mehmet Şükrü	TEKBAŞ	İstanbul Üniversitesi
Aziz	BENER	Yıldız Teknik Üniversitesi	Ahmet	İNCEKARA	İstanbul Üniversitesi	Hasan	TEKELİ	Akdeniz Üniversitesi
Güneş Nazire	BERBEROĞLU	Anadolu Üniversitesi	Ahmet Hamdi	İSLAMOĞLU	Kocaeli Üniversitesi	Edip	TEKER	Dokuz Eylül Üniversitesi
Niyazi	BERK	Marmara Üniversitesi	Tamer	İŞGÖREN	Doğuş Üniversitesi	Suat	TEKER	İstanbul Teknik Üniversitesi
A. Ümit	BERKMAN	Bilkent Üniversitesi	Hayat	KABASAKAL	Boğaziçi Üniversitesi	Suna	TEVRUZ	Marmara Üniversitesi
Sevda	BERKMAN	Boğaziçi Üniversitesi	Ersin	KANDEMİR	Atatürk Üniversitesi	Alaeddin	TİLEYİOĞLU	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Taner	BERKSOY	Bilgi Üniversitesi	İbrahim	KAPLAN	Anadolu Üniversitesi	Hikmet	TİMUR	Hacettepe Üniversitesi
Turgay	BERKSOY	Marmara Üniversitesi	Ali İhsan	KARAALP	Parmukkale Üniversitesi	Necdet	TİMUR	Anadolu Üniversitesi
Fahri	BİLGİNOĞLU	İstanbul Üniversitesi	Mehmet	KARAFAKIOĞLU	İstanbul Üniversitesi	M. Sefa	TINIÇ	Koç Üniversitesi
Mehmet	BOLAK	Galatasaray Üniversitesi	Nihal	KARAKOÇ	Balkesir Üniversitesi	Tuncer	TOKOL	Uludağ Üniversitesi
Eser	BORAK	Boğaziçi Üniversitesi	Rıdvan	KARALAR	Anadolu Üniversitesi	Mehmet	TOMANBAY	Gazi Üniversitesi
Cemil	BOYACI	Akdeniz Üniversitesi	Erol	KATIRÇIOĞLU	Bilgi Üniversitesi	Aykut	TOP	Marmara Üniversitesi
Unal	BOZKURT	İstanbul Üniversitesi	Hasan	KAVAL	Gazi Üniversitesi	Nuri	TORTOP	Başkent Üniversitesi
Gönül	BUDAK	Dokuz Eylül Üniversitesi	İsmail	KAYA	İstanbul Üniversitesi	Nihal	TUNCER	İstanbul Üniversitesi
Bırol	BUMİN	Gazi Üniversitesi	Metin	KAZANCI	Ankara Üniversitesi	Münevver	TURANLI	İstanbul Ticaret Üniversitesi
Nuri	BURHAN	Uludağ Üniversitesi	Hasan	KAZDAĞLI	Parmukkale Üniversitesi	Rona	TURANLI	Marmara Üniversitesi
Sahamet	BÜLBÜL	Marmara Üniversitesi	Zafer	KESEBİR	Marmara Üniversitesi	Aydın	TÜRKBAL	Dicle Üniversitesi
Kamil	BÜYÜKMİRZA	Gazi Üniversitesi	Tanil	KILIÇ	İstanbul Üniversitesi	Asuman	TÜRKEL	Marmara Üniversitesi
Halil	CAN	Hacettepe Üniversitesi	Güley	KIROĞLU	Mimar Sinan Üniversitesi	R. Metin	TÜRKO	Atatürk Üniversitesi
Serpil	CANBAŞ	Çukurova Üniversitesi	Tuncay	KOCAMAZ	Marmara Üniversitesi	İlhan	ULUDAĞ	Marmara Üniversitesi
Ayşe Özgül	CEMALÇILAR	Anadolu Üniversitesi	Tamer	KOÇEL	Kültür Üniversitesi	Osman	UNUTULMAZ	Erciyes Üniversitesi
Tankut	CENTELE	İstanbul Üniversitesi	Gürel	KONURALP	Marmara Üniversitesi	Oğuz	URAS	Marmara Üniversitesi
Ali	CEYLAN	Uludağ Üniversitesi	Celil	KOPARAL	Anadolu Üniversitesi	Mehmet Zeki	USLU	Çukurova Üniversitesi
Nalan	CINEMRE	Mimar Sinan Üniversitesi	Kemal	KURTULUŞ	İstanbul Üniversitesi	Aypar	USLU	Marmara Üniversitesi
Serap	ÇABUK	Çukurova Üniversitesi	Osman	KUÇUKAHMETOĞLU	Marmara Üniversitesi	Cavide	UYARGIL	İstanbul Üniversitesi
Uğur	ÇAĞLI	Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Ömer	LALK	İstanbul Ticaret Üniversitesi	Ercan	UYGUR	Ankara Üniversitesi
İsmail Lütfi	ÇAKAN	İstanbul Üniversitesi	Barış	MATER	İstanbul Üniversitesi	H. İbrahim	ÜLKER	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Yurdakul	ÇALDAĞ	Gazi Üniversitesi	İsmet	MUCUK	İstanbul Üniversitesi	H.Targan	UNAL	İstanbul Üniversitesi
Peyami Sefa	ÇARIKÇIOĞLU	Kültür Üniversitesi	Naci Bırol	MUTER	Celal Bayar Üniversitesi	M. Mithat	UNER	Gazi Üniversitesi
Hasan Fuat	ÇELEBİOĞLU	Galatasaray Üniversitesi	Solçuk	MÜLAYİM	Marmara Üniversitesi	Çağatay	UNÜSAN	Selçuk Üniversitesi
Canan	ÇETİN	Marmara Üniversitesi	Faruk	NİŞEL	Marmara Üniversitesi	Behlül	ÜSDİKEN	Sabancı Üniversitesi
Recal	ÇINAR	Atatürk Üniversitesi	Bezza	OBA FURMAN	Bilgi Üniversitesi	M.Fuat	YAŞAR	İstanbul Üniversitesi
Sadık	ÇÖKELEZ	Parmukkale Üniversitesi	Bora	OCAKÇIOĞLU	Kadir Has Üniversitesi	Haluk	YAVUZER	İstanbul Üniversitesi
Nevin	DENİZ	Marmara Üniversitesi	Sedefhan	OĞUZ	Yeditepe Üniversitesi	Oya	YILDIRIM	Dokuz Eylül Üniversitesi
Güney	DEVREZ	Ankara Üniversitesi	Neslihan	OKAKIN	Marmara Üniversitesi	Rifat	YILDIZ	Erciyes Üniversitesi
Mustafa	DILBER	Boğaziçi Üniversitesi	Caman	OKKA	Gazi Üniversitesi	Ekmek	YILDIZ	Kırıkkale Üniversitesi
Şener	DILEK	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Mele	OKTAV	Dokuz Eylül Üniversitesi	Göltekin	YILDIZ	Sakarya Üniversitesi
Ömer	DİNÇER	Marmara Üniversitesi	Ertan	OKTAY	Maltepe Üniversitesi	Dilek	YILMAZCAN	Marmara Üniversitesi
Muammer	DOĞAN	Dokuz Eylül Üniversitesi	M.Engin	OKYAY	İstanbul Üniversitesi	M. Kemal	YÖĞÜRTÇÜGİL	Mimar Sinan Üniversitesi
Binali	DOĞAN	Marmara Üniversitesi	Güngör	ONAL	Marmara Üniversitesi	Ahmet	YÖRÜK	Kadir Has Üniversitesi
İbrahim	DOĞAN	Marmara Üniversitesi	Oğuz	ONARAN	Ankara Üniversitesi	Özner	YÜKSEL	Çankaya Üniversitesi
Suat	DOĞRUEL	Marmara Üniversitesi	M. Tuba	ONGUN	Gazi Üniversitesi	Cemal	YÜKSELEN	Mustafa Kemal Üniversitesi
Halice	DOĞUKANLI	Çukurova Üniversitesi	Osman Z.	ORHAN	Marmara Üniversitesi			

Öneri

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ: <i>Yükseköğretim Kurumlarında Kalite ve Global Düzeyde Yetkin İnsan Gücü Yetiştirme Misyonu</i>	Şadi Can SARUHAN	V
EDİTÖR' DEN	Uğur YOZGAT	XI
İŞLETME		
İşletmelerdeki ISO 9001 Uygulamalarının İşgöreni Güçlendirme Üzerindeki Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma	Nihat KARAKOÇ N. Özge BIYIKLILAR	1 - 11
Örgüt Tasarımında Yeni Tekniklerin Yayılım Dinamikleri	Göksel ATAMAN	13 - 19
Küçük ve Orta Boy İşletmelerde (KOBİ'lerde) Ürün Yeniliği ve Ar-Ge Faaliyetleri	Oya ERDİL Salih Zeki İMAMOĞLU Halit KESKİN	21 - 29
Kalite Maliyetleri ve Muhasebeleştirilmesi	Başak ATAMAN AKGÜL	31 - 42
A Correlational Study on the Effectiveness of Training Programs for Increasing the Motivational Level of Employees	F. Gülrüh GÜRBÜZ Selnur GÜZEL	43 - 54
Performans Değerleme Sisteminin Toplam Kalite İlkeleri Açısından Analizi ve Uyumlaştırma Önerileri	Bilçin TAK	55 - 65
The Transition From Information Management to Knowledge Management Through Activity-Based Approach	S. Burak ARZOVA	67 - 74
Enflasyona Ayarlanmış Mali Tabloların Yatırımcılara Yararlılığı: Literatür Araştırması ve Türkiye Açısından Bir Değerlendirme	Gökhan ÖZER	75 - 82
Geleneksel Standart Maliyet Sisteminin Günümüz Modern Üretim Ortamındaki Rolü ve Sisteme Yöneltilen Eleştiriler	Zeynep TÜRK Turgut ÇÜRÜK Zeki DOĞAN	83 - 91

KAMU YÖNETİMİ

Yerel Yönetimlerde Mükemmellik Modeli ve Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı	Hamza ATEŞ	93 - 99
--	------------	---------

HUKUK

İş Güvencesinin Muhtemel Ekonomik ve Sosyal Etkileri	Recep MAKAS	101 - 107
--	-------------	-----------

İKTİSAT

Dış Ticaret Kuramında Yeni Yaklaşımlar	Nazım ÖZTÜRK	109 - 126
Performance of Turkish Banking and Measure of Added Value/Input Costs	H. Şaduman OKUMUŞ	127 - 135
Türkiye'de İşsizliğin Yapısal Analizi	Mehmet Hüseyin BİLGİN	137 - 143
Sendikasyon Kredileri	Eyyüp YILMAZ	145 - 154
Finansal Krizlerin Anatomisi	Nejla ADANUR AKLAN	155 - 168

MALİYE

Optimal Vergilendirme Marjlarında Sorunlar ve Bütçe Açıklarının Refah Etkisi	A. Niyazi ÖZKER	169 - 178
--	-----------------	-----------

İLÂHİYAT

Nebevî Sünnet'te Bilginin (İlim), Fikir-Söz ve Eylemden Önceliği Üzerine	Mahmut KAVAKLIOĞLU	179 - 190
--	--------------------	-----------

COĞRAFYA ve DEMOGRAFİ

Türkiye'de Sınırlı Yayılışa Sahip Bir Meşe Türü: Quercus Ilex (Pırnal Meşesi)	Nurten GÜNAL	191 - 197
---	--------------	-----------

**YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA KALİTE VE
GLOBAL DÜZEYDE YETKİN İNSAN GÜCÜ YETİŞTİRME MİSYONU**

Prof. Dr. Şadi Can SARUHAN

M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

“Kalite, mükemmeli arayışın sistematik bir yaklaşımıdır”. Mükemmeli arayış, en ilkel biçimiyle de olsa, milattan önce başlamış ve günümüze kadar gelişerek devam etmiştir. Örneğin, Mısır Firavunlarının nasıl gömülmesi gerektiğini anlatan “Ölümler Kitabı” ve tarihin bilinen ilk yazılı kanunları olan Hammurabi Kanunları, mükemmeli arayışın ilk emsalleridir. Günümüzde hala kullanılmakta olan, gümüş ve altın ile yapılan ürünlerin kalitesini tespit etmeye yarayan ayar damgası sistemi, 1140 yılında ortaya konmuştur. Ortaçağ Avrupa’sında taş binaların inşasında uyulması gereken özelliklerin, ustaların tescil onayıyla varolduğu kabul edilmektedir. Yine aynı dönemde faaliyet gösteren tüccar locaları, kendi üyeleri tarafından üretilen malların en büyük destekçileri olmuşlardır. Örneğin, Colchester Locası’nın markasını taşıyan giysileri satın alan tüccarlar, bu markaya o kadar güveniyorlardı ki, balyaları açıp kontrol etme gereği duymuyorlardı...

Kalitenin tarihsel süreç içerisindeki gelişiminin en önemli kilometre taşı, 1890’lı yıllarda İngiltere’de ortaya çıkan Sanayi Devrimi’dir. Sanayi Devrimi öncesinde küçük atölyelerde yapılan üretimin kalitesi ustaların güvencesi altındaydı. Devrimle birlikte üretimde makineleşmeye ve kitle üretime geçilmesi, daha fazla işgücünün istihdam edilmesini ve üretimin büyük fabrikalarda gerçekleştirilmesini gerekli kılmıştır. Bu şekilde oluşan büyük üretim sistemlerinin yönetilmesi; kalite standartlarının geliştirilmesini, kalite kontrolde bilimsel yöntemlerin kullanılarak belirli bir sistematığe oturtulmasını ve kalite güvence departmanlarının kurulmasını bir zorunluluk haline getirmiştir. Bu zorunluluk bir anlamda kalitenin günümüzde kullanılan tanımının da temelini oluşturmaktadır. Zira kalite yönetiminin kısa vadede amacı müşteri beklentilerini üretime yansıtma, mamul ve/veya hizmet üretiminde her türlü israfı önleyerek rekabet gücünü yükseltmek; uzun vadede ise kurumun kendi sektöründe uluslararası düzeyde lider olmasını sağlamaktır.

Yaşam Felsefesi Olarak Kalite

Günümüzde kalite, üretilen mal/hizmetin müşteri beklentilerine uygunluğunun güvence altına alınmasından öteye geçmiş ve toplumsal yaşamın tüm kurumlarının izlemesi gereken bir “yaşam felsefesi” haline gelmiştir. Bu bağlamda kalite yönetimi, toplum için üretilen bir hizmet olan yükseköğretim alanında da bir zorunluluk haline gelmiştir. Tüm ülkeler, refah düzeyinin yükseltilmesinde ve yeni kuşakların yetişmesinde bilim ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi dikkate almakta, kalkınma planlarını bu temele oturtmaktadır.

Eğitimde Kalite

Bir ulusun yaşam kalitesini etkileyen en önemli faktörler, yükseköğretimin kalitesine bağlı olarak yetişen insangücünün bilgi, beceri ve davranışlarıdır. Yükseköğretimin kalitesi, ülkedeki tüm sektörlerin kalitesini etkileyen bir yapıya sahiptir. Bu nedenle üniversitelerimizin kaliteli insangücünün yetişmesini sağlayabilmek için, eğitimde ve idari hizmetlerinde “**mükemmeli arayış**” güdüsüyle hareket etmesi gerekmektedir. Kısacası eğitimde kalite yönetimi,

- Ülkenin ihtiyaç duyduğu elemanları yetiştirmeyi,
- Bu elemanları ihtiyaç duyulduğu zamanda yetiştirmeyi,
- Özellikle de eğitimde esnekliği hedefleyerek, kalite düzeyini yükseltmeyi, eğitimin yeterli ve uygun sürelerde yapılmasını, moral ve verimliliği arttırmayı, özetle sürekli iyileştirme ve gelişmeyi sağlar.

Yükseköğretimde kalite yönetimi, fiziki altyapı (bina, spor tesisleri, açık alan vb.), akademik altyapı (laboratuvar, kütüphane, dokümantasyon, iletişim, bilgi-işlem vb.), ders programı, sınav ve değerlendirme sistemi, akademik/idari personel temin ve geliştirme sistemi, araştırma ve yayınlar, kurumsal gelişme planı (stratejik planlama), üniversite-sanayi-toplum ilişkileri alanlarında ve eğitimin kalitesini etkileyen diğer tüm alanlarda uygulanmalıdır.

Üniversitelerin misyonu, araştırma-geliştirme faaliyetleriyle bilimsel değerde bilgi üretmek ve kaliteli eğitim sağlayarak toplumsal fayda yaratmaktır. Bu misyon doğrultusunda oluşturulan eğitim sistemi, yalnız günümüz koşullarına uymakla kalmayıp, gelecekteki ilerleme ve gelişmeleri de kapsayacak şekilde uygulanmalıdır. Bu yaklaşım, diğer bir deyişle, bilgiyi pasif olarak aktarmak yerine, bilginin üretimine ve uygulanmasına katkıda bulunmaktır. Üniversiteler bilimsel ve uygulamalı araştırmalar ile modern dünyanın gerektirdiği yeni kavramların yaratılmasına öncülük etmektedir.

Global Düzeyde Yetkinlik Arayışı

Günümüzde küreselleşmenin etkisiyle ülke sınırları yalnızca coğrafi bir kavram olarak değerlendirilmekte ve mal, hizmet ve sermayenin ülkeler arasındaki hareketliliğine engel oluşturmamaktadır. Böyle bir ortamda her ülkenin çabası, rekabet üstünlüğüne sahip bir ekonomi yaratmak ve global ekonomik düzenin saygın, seçkin ve söz sahibi bir üyesi olmaktır. Bir ülkenin bilimsel ve teknolojik Ar-Ge kapasitesi ile insangücü niteliği, o ülkenin rekabet gücünü belirleyen unsurlardan en önemlileri olarak kabul edilmektedir. Üniversite eğitimi, ülkelerin hedefledikleri rekabet gücünü belirleyen söz konusu unsurların etkin kullanımına iki yönden katkı sağlamaktadır. Bunlardan birincisi, yükseköğretim kurumlarının gelecekteki öğretim üyelerini ve araştırmacılarını yetiştirmesidir. Bu anlamda üniversiteler yarının ihtiyaçlarına cevap üretebilecek bilimsel platform için gerekli altyapı çalışmalarını yapmaktadır. Üniversite eğitiminin ikinci katkısı ise, ülkelerin, ekonomik, teknolojik ve kültürel gelişmeleri ile ilgili sorunlarına çözüm getirmesidir. Üniversite eğitimini tamamlayan kaliteli insangücü, bu eğitim süresince edindiği bilimsel nitelikteki bilgiden uygulama alanında karşılaşacağı soruların cevaplandırılmasında faydalanır. Yeni teknolojilerin, endüstrilerin ve enerji kaynaklarının geliştirilmesinde, sanayideki rekabet gücünün devam ettirilmesinde, bilgi ve teknolojiyi kullanabilen, “**global düzeyde yetkin**” kişi ve kurumlara her geçen gün daha fazla gereksinim duyulmaktadır.

Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite

Ülkemizde de bu anlayış çerçevesinde, Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı tarafından “yükseköğretim kurumlarının akademik programlarının eğitim-öğretim ve araştırma kalitelerini artırmak” amacıyla “Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Kontrol Yönetmeliği” hazırlanmış ve **22 Ekim 2002 tarih 24914 sayılı Resmi Gazetede** yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Faaliyetlerini bu çerçevede sürdüren Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Kontrolü Komisyonu’nun görevi, “yükseköğretim kurumlarının programlarının kendi iç akademik değerlendirme yöntem ve mekanizmalarının ana kurallarını tespit etmek, bu ana kurallar çerçevesinde hazırlanan akademik değerlendirme raporlarını incelemek ve program bazında hazırladığı kendi değerlendirme raporunu Yükseköğretim Kurulu ve Üniversitelerarası Kurul Başkanlıklarına sunmak” olarak tanımlanmaktadır.

Yönetmelik, akademik değerlendirme alanlarını kurum içi değerlendirme, yüksek lisans programlarının değerlendirilmesi ve doktora programlarının değerlendirilmesi olarak

sınıflandırmaktadır. Yöntem ve mekanizmasını her üniversitenin kendi senatosunun belirlediği **kurum içi değerlendirme** ile, “kurumun ve programın amaç ve hedeflerinin öğretim üyeleri ile görevlileri tarafından benimsenmesi ve bu doğrultuda hareket etmelerinin sağlanması” amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, “hedeflere ulaşmak için somut politikaların oluşturulması, hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin üniversitece oluşturulan somut yöntemlerle denetlenmesi, sorun tespit edilen konularda ve programlarda kalitenin iyileştirilmesi için yapılması gerekenlerin net ve somut olarak ortaya konulması ve tüm bu değerlendirme sürecinin şeffaf hale gelmesi” sağlanmaktadır. Kurum içi değerlendirmenin temel verileri, diğer bir deyişle **yükseköğretimde kalite performans göstergeleri** aşağıdaki biçimde sıralanmaktadır:

- Nitelik ve nicelik göstergeleri olarak kullanılacak olan istatistiksel veriler,
- Ders programlarının düzenlenmesi ile ilgili hususlar, (*Bu maddenin uygulanmasında, Üniversite Senatosu tarafından belirlenen ve o üniversitede görev yapmayan öğretim üyeleri görevlendirilmektedir.*)
- Her dönem verilen derslerin eğitim-öğretimle ilgili bilgileri ve öğrenci başarısı,
- Öğrenciye sunulan imkanlar ve rehberlik hizmetleri,
- Öğrenme kaynakları,
- Kaynakların verimli kullanılması ile ilgili alınan önlemler,
- Kalite güvencesi ve kalitenin yükseltilmesi için alınan önlemler.

Yönetmeliğe göre yüksek lisans programlarının değerlendirilmesi, tümüyle Üniversite Senatosunca belirlenmekte, değerlendirme yöntem ve mekanizması “Kurum İçi Değerlendirme” maddesinde belirtilen yönergede yer almaktadır. Doktora programlarının değerlendirilmesi ise, Yükseköğretimde Akademik Değerlendirme ve Kalite Kontrolü Komisyonu ile araştırmaları değerlendirmek için Üniversitelerarası Kurul tarafından alan bazında oluşturulacak olan paneller aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Değerlendirme raporu hakkındaki panel ve Komisyon önerisi Yükseköğretim Kuruluna sunulmaktadır.

Enstitümüzde Kalite Anlayışı

Yükseköğretimin, kalite anlayışı ile eşgüdüm içerisinde yürütülmesinden kendisini sorumlu tutan kurumlardan birisi de Enstitümüzdür. Enstitümüz, sosyal bilimlerde geleceğin global düzeyde yetkin insangücünü yetiştirmenin yanı sıra, ülkemizin giderek artan sosyal ve ekonomik problemlerine çözüm getirebilecek yaratıcı beyinleri, kısacası **geleceğin entelektüel sermayesini** yetiştirmeden kendisini sorumlu hissetmektedir. Enstitümüz, bu misyonunu

gerçekleştirirken, akademik değerlendirme ve kalite kontrol yönetmeliği çerçevesinde, lisansüstü eğitimde esnekliği hedefleyerek kaliteyi artırmayı, eğitimin sürekli iyileştirilmesi ve geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Enstitümüz, eğitimin her aşamasında ve eğitimi etkileyen tüm alanlarda: müfredat, sınav ve değerlendirme sistemi, akademik/idari personel temin ve geliştirme sistemi, araştırma ve yayınlar, kurumsal gelişme planı (stratejik planlama), üniversite-sanayi-toplum ilişkileri ve idari hizmetlerinde mükemmelere ulaşma güdüsüyle hareket etmektedir. Kaliteli insangücünün gelişmeye açık, bilimsel yöntemlerden ayrılmayan, araştırma yoluyla bilgiye ulaşan ve bu bilgilerden yeni bilgiler ortaya çıkaran, global boyutta rekabet edebilecek bir yapıya sahip olmasını sağlamak için kaliteli bir yapı olarak hizmet vermeyi hedeflemektedir. Kısacası, eğitim ve idari hizmetlerde kaliteyi bir yaşam felsefesi olarak benimseyerek, Türkiye’de en çok tercih edilen Enstitü olma arzusu içindedir.

Bu duygu ve düşünceler içerisinde, Öneri Dergimizin 19. sayısını sunmaktan büyük mutluluk duyarım.

Saygı ve sevgilerimle

Prof. Dr. Şadi Can SARUHAN

Değerli Öneri Dergisi Okuyucuları,

1994 yılında başladığımız yayın hayatımızın dokuzuncu yılında 19. sayımızla sizlerle bir kere daha buluşmanın mutluluğunu yaşıyorum.

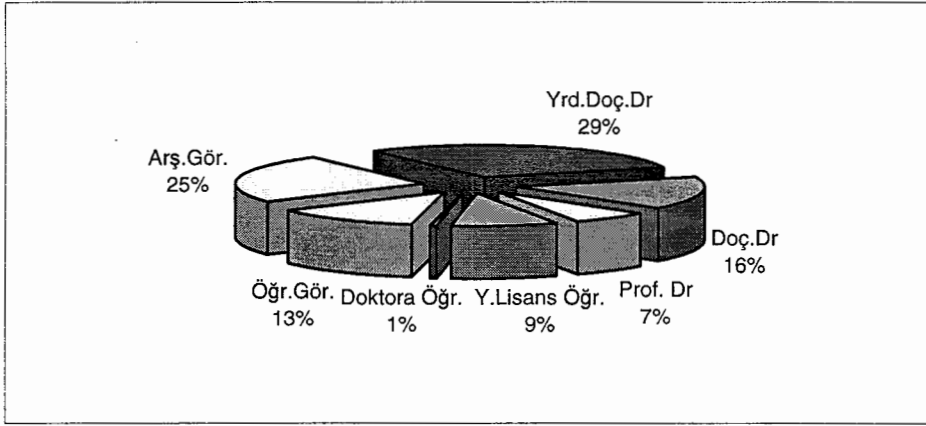
Dergimize yurdumuzun dört bir yanından ulaşan ve değerlendirme süreci sonunda 1994-2002 yılları arasında ÖNERİ dergimizde yayınlanan makalelerin sayısının 515'e ulaşmasından gurur duyuyorum.

Bu makalelerin uzmanlık alanlarına göre dağılımını ve değerli makale sahiplerinin unvanlarına göre dağılımını bilgilerinize sunmak istiyorum

**18 Sayıda Yayınlanan Makalelerin Uzmanlık Alanlarına Göre Dağılımı
(1994- 2002 Yılları Arasında)**

UZMANLIK ALANI	MAKALE SAYISI	%
İşletme	280	54,37
Eğitim Bilimleri	53	10,29
İktisat	52	10,10
Kamu Yönetimi	24	4,66
Coğrafya ve Demografi	24	4,66
Güzel Sanatlar	20	3,88
Ekonometri	19	3,69
Maliye	11	2,14
Bankacılık ve Sigortacılık	10	1,94
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	7	1,36
Hukuk	5	0,97
İlahiyat	5	0,97
Tarih	3	0,58
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	2	0,39
TOPLAM	515	100,00

**18 Sayıda Yayınlanan Makalelerin Araştırmacıların Unvanlarına Göre Dağılımı
(1994- 2002 Yılları Arasında)**

Bu sayımızda, dergimize bugüne kadar yayınlanmak üzere gönderilen çalışmalarını, çok değerli vakitlerini ayırarak değerlendiren öğretim üyelerini ve çalıştıkları üniversiteleri yayınladık.

Bugüne kadar görüşlerine başvurduğumuz 48 üniversitesinin 261 öğretim üyesine bir kere daha teşekkür etmek isterim. Amacımız tüm üniversitelerimizde çalışan tüm öğretim üyelerine ulaşmaktır.

İşlemlere hız kazandırmak amacıyla makale, özet ve anahtar kelime dosyalarınızı uguryozgat@marmara.edu.tr adresine yollayabilirsiniz.

Ayrıca her türlü soru, istek, dilek ve eleştirilerinizi de uguryozgat@marmara.edu.tr adresine bildirebilirsiniz.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere, neşeli ve aydınlık günler sizlerle olsun.

Saygılarımla

Prof. Dr. Uğur YOZGAT